

Розділ 3

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ОСВІТНЬОЇ ПРАКТИКИ

CHAPTER 3

HISTORY OF DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL THEORY AND EDUCATIONAL PRACTICE

УДК 37.014.5

DOI: 10.31376/2410-0897-2020-1-42-206-213

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНИХ УСТАНОВАХ ВОЛИНСЬКОГО ВОЄВОДСТВА

Марчук Оксана Олександрівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка С. Дем'ячука»

e-mail: oxanna442@ukr.net

ORCID ID: 0000-0002-2922-285X

У статті проаналізовано основні напрями виховання молодого покоління в освітньо-культурних установах Волинського воєводства у 20-30 рр. ХХ ст. Дано визначення виховання відповідно до теми статті. Обґрунтовано, що основними напрямками виховання дітей та молоді були: національне, фізичне, сімейне, естетичне, громадянське. До здійснення процесу виховання, окрім вчителів, залучалися представники свідомої національної інтелігенції, діячі громадських товариств. Зазначено, що основні напрями виховання активно обговорювали на сторінках волинських газет і журналів. Пояснено необхідність використання досвіду волинських освітян щодо виховання дітей і молоді в освітньо-культурних установах Волині в 20-30 рр. в часи сьогодення та представлено шляхи його творчого впровадження.

***Ключові слова:** виховання, напрям, освітньо-культурні установи, діяльність, патріотизм.*

Постановка проблеми. В останні роки в Україні спостерігаємо стрімке виникнення нових закладів освіти, освітньо-культурних центрів, молодіжних організацій, дитячих клубів, центрів раннього розвитку дитини, які надають освітні послуги. Діяльність кожної цієї установи потребує належного контролю з боку держави та громадськості, адже потрібно стежити за основними аспектами їхньої діяльності, визначати, які цінності та життєві орієнтири пропагуються їхні активісти.

Необхідність вивчення вітчизняного досвіду щодо формування патріотизму також замовлена складною політичною ситуацією в країні, окупацією Криму та Сходу України. Стрімкий інтерес до кращих зразків морального виховання підлітків зумовлений зростанням дитячої злочинності, насильством у родинах, занепадом сімейних цінностей.

Відтак у сучасних освітянських документах зазначено, що завдання закладів освіти та культурних установ повинні бути спрямовані на «виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій; формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення; формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками; формування громадянської культури та культури демократії; формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля»[1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах сучасного реформування та національної розбудови системи педагогічної освіти й виховання згідно з вимогами євроінтеграції та глобалізації в Україні активізувались пошуки вітчизняних дослідників щодо добору основних методів, форм та прийомів виховання дітей та молоді. Розвитку

виховних технологій в освіті й педагогіці присвячені праці таких учених, як Г. Білавич, В. Бондар, В. Кузьменко, В. Поліщук, Н. Слюсаренко, Г. Терещук, Л. Хоружа, Ю. Щербяк, О. Янкович. Аналізуючи проблеми сучасного виховання, О. Алексєєва зауважила, що сьогодні є потреба у «залученні широкого загалу громадян до обговорення проблем громадянського виховання молоді, проведення конференцій, диспутів, круглих столів, семінарів з участю спеціалістів різного фаху – педагогів, психологів, політологів, соціологів, філософів тощо» [2, с. 11].

Загальні тенденції виховання молоді на Волині у 20-30 рр. ХХ століття були об'єктом дослідження сучасних науковців. Зокрема, у монографії «Велика Волинь» [3] проаналізовано історичну ретроспективу культурно-освітнього розвитку Великої Волині ХІХ – 30-х рр. ХХ ст., виявлено провідні характеристики процесу становлення системи навчання і виховання Волині, здійснено аналіз соціокультурних аспектів розвитку окремих освітніх закладів волинського краю. У цьому дослідженні представлено специфіку виховного процесу в ремісничих та медичних закладах, проаналізовано естетичне виховання дітей у контексті розвитку музичної освіти, особливості проведення позашкільної виховної роботи та основні аспекти виховання дітей національних меншин.

Вагомим здобутком є наукові пошуки Р. Найди, яка обґрунтувала, що виникнення та становлення громадських товариств на Волині відбувалося під впливом соціокультурних чинників, еволюції педагогічних ідей: «За умов поліетнічності Волині молодіжні товариства сприяли утвердженню культурних цінностей на засадах добра та моралі» [4, с. 11].

Монографічно та на дисертаційному рівні різні аспекти досліджуваної проблеми аналізували Г. Білавич, Я. Веремич, Д. Герцюк, Л. Давидюк, Т. Джаман, Н. Сейко, С. Степанюк.

Формулювання мети статті. Мета статті – визначити та проаналізувати основні напрями виховання молоді в освітньо-культурних установах Волинського воєводства та представити шляхи їх творчого використання в сучасних закладах освіти.

Виклад основного матеріалу. У лютому 1921 р. західні повіти Української Народної Республіки ввійшли до складу другої Польської Республіки під назвою Волинського воєводства. Раніше ці землі утворювали Волинську губернію Російської держави. Офіційно Волинське воєводство існувало до листопада 1939 р., після чого його повіти ввійшли до складу Рівненської, Волинської та Тернопільської областей. Однак за майже 20-літню історію тогочасні вчителі та діячі освіти і культури сформували нову віху в розвитку регіонального шкільництва, виробили оригінальну систему виховання дітей і молоді.

У сучасній довідниковій літературі термін виховання потрактовано як «процес цілеспрямованого, систематичного формування особистості, зумовлений законами суспільного розвитку, дією багатьох об'єктивних і суб'єктивних факторів; сума впливів на психіку людини, спрямованих на підготовку її до активної участі у виробничому, громадському й культурному житті суспільства» [5, с. 71]. Автори енциклопедичного видання кінця ХІХ століття Ф. Брокгауз та І. Ефрон зазначають, що це «направлений вплив дорослого на дитину чи молоду людину, який має на меті довести останніх до того рівня самостійності, необхідного людині для виконання свого призначення на землі» [6]. У словнику З. Гіперса: «Слово «виховання» в українців, очевидно, пішло від ховати, тобто заховати (уберегти) від небезпек, смерті, хвороби, «лихих очей», поганих впливів; згодом воно набуло узагальненого змісту, виражаючи процес систематичного впливу на культурний розвиток, формулювання світогляду, духовного світу й моральної поведінки дітей та молоді» [7, с. 62].

У контексті нашої проблематики нами дано таке визначення виховання: систематичний вплив на індивіда із боку інших особистостей з метою формування в нього певних моральних і культурних норм, світоглядних позицій, переконань з метою реалізації людини на благо суспільства.

Аналіз архівних матеріалів, наукової літератури дозволив виокремити типи освітньо-культурних установ, що були поширені на території Другої Речі Посполитої (рис. 1).

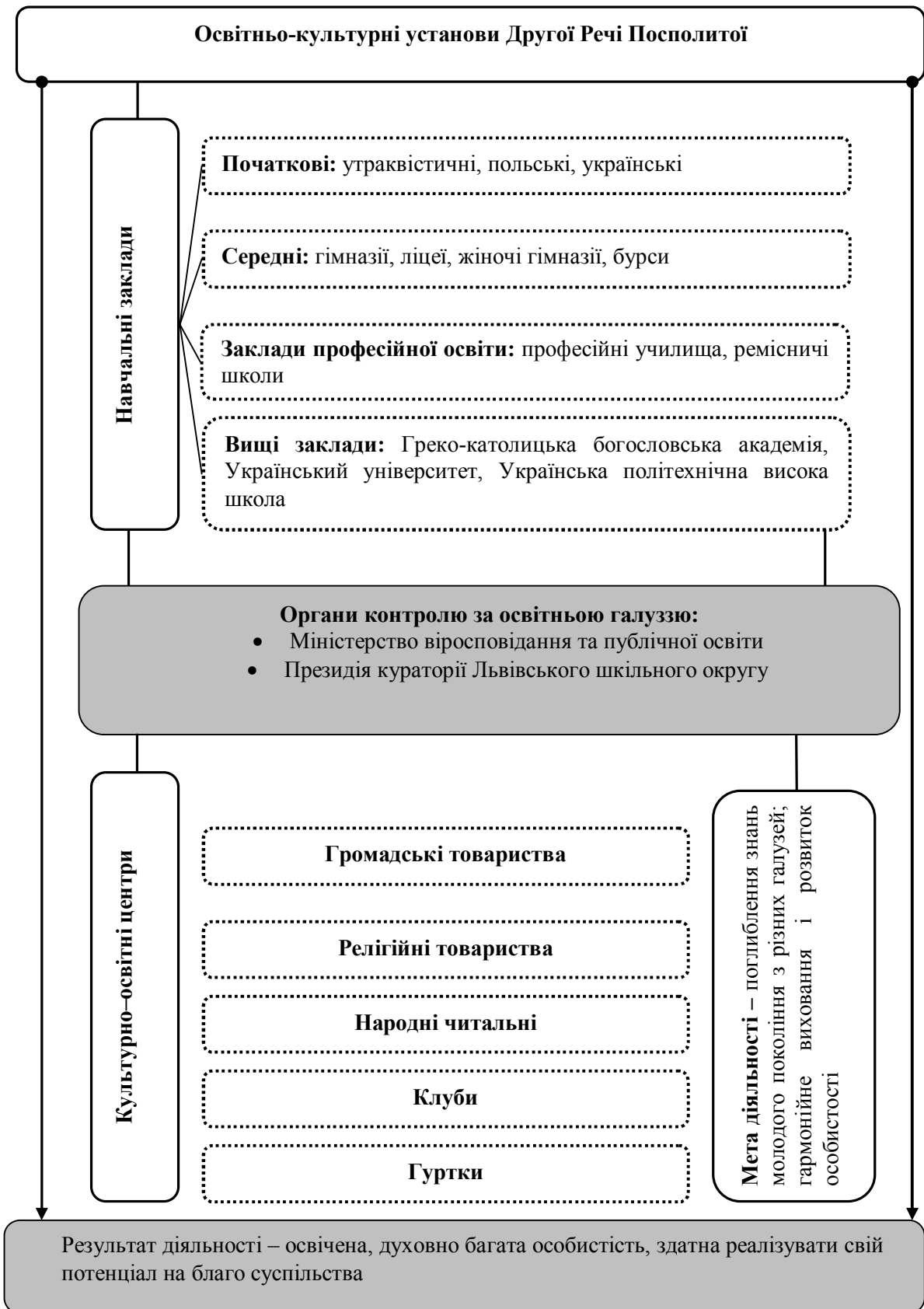

Рис. 1. Навчальні та освітньо-культурні установи Другої Речі Посполитої

У ході дослідження встановлено, що діти та молодь, які проживали на території Волинського воєводства, активно залучалися до виховних заходів, які проводили вчителі та

активісти різноманітних громадянських об'єднань. Нами було виокремлено такі основні напрями виховання:

1. Національно-патріотичне: Патріотичні заходи проводили в школах різних типів. Наприклад, у Луцькій українській гімназії імені Лесі Українки розробили комплексну систему патріотичного виховання школярів. Серед документів фонду 73 «Луцька українська гімназія імені Лесі Українки» вміщено «Хроніки гімназії за 1926–1929 рр.» [8, арк. 1], Робота із архівними документами засвідчила, що у 1929–1927 н. р. учні гімназії відвідали такі заходи: читання та обговорення літературних рефератів; літературно-музичні вечори, присвячені Т. Шевченку, просвітителям Кирилу та Мефодію; перегляд вистави «Назар Стодоля» Т. Шевченка. Вчителі щороку влаштовували свято ялинки, проводили пасхальні виховні заходи. Аналіз робочих програм із викладання української літератури засвідчив приділення великої уваги вивченню національних мотивів у творах Лесі Українки, І. Франка, М. Коцюбинського, М. Старицького, В. Винниченка, П. Тичини.

До здійснення виховного процесу серед дітей і молоді Волині активно долучалися представники інтелігенції та активісти різноманітних громадських об'єднань, найбільшими серед яких були «Союз українок», «Просвіта», «Рідна хата», «Сокіл», «Рівненський Боян». Пропагування патріотизму виразилося в таких напрямках їх роботи: а) щорічне проведення вечорниць; б) облаштування свята Новорічної ялинки, де діти та молодь виконували різдвяні колядки та щедрівки; в) розучування із молодим поколінням народних пісень; г) проведення академій з нагоди дня народження Т. Шевченка та святкування інших знаменних дат, участь в яких брали школярі; д) залучення дітей та молоді до гуртків народного танцю, української вишивки, національного костюма. Відомості про такі виховні заходи членів «Союз українок» уміщено у фонді 3 [9], патріотичну роботу волинських просвітян – у фонді 30 [10] Державного архіву м. Рівне.

Окрім ушанування Т. Шевченка, завдяки Волинському об'єднанню відбувалися заходи щодо вшанування інших відомих українських діячів. Так, на початку червня 1931 р. відбувалася жалібна академія щодо 5-ї річниці смерті голови Директорії С. Петлюри. Вечір пам'яті влаштували в приміщенні кінотеатру «Новий світ» у Рівному [11].

Серед заходів, які влаштовували члени «Українського спортивного клубу» для дітей та молоді, особливу популярність мали спільні краєзнавчо-туристичні прогулянки околицями міста та екскурсії до визначених пам'яток Волині. Школярі відвідували Дермань, Острог, Дубно, Луцьк. У ході проведених екскурсій вивчали історію міст і сіл волинського регіону, відвідували школи, знайомилися із відомими людьми краю, оглядали монастирі, церкви, замки.

2. Фізичне виховання молоді: Окрім учителів у школах, спортивні та оздоровчі виховні заходи проводили члени «Українського спортивного клубу», що діяв у Рівному та навколишніх селах.

У «Статуті» організації було пояснено її мету – пропагувати здоровий спосіб життя серед населення краю, особливо дітей та молоді, залучати їх до занять у різноманітних спортивних секціях, витіснити негативні звички: «Метою клубу є провадження і культивування всякого роду спортів, не шкідливих для здоров'я людини, літніх і зимових, зокрема, легкої атлетики, тяжкої атлетики, боксу, сітківки, тенісу, копаного м'яча, плавцтва, наколесництва, літнього і зимового туризму, гонею на льоді, лещетарства та всякого роду інших спортів, що не є заборонені законами Речі Посполитої» [12, арк. 1].

Для реалізації поставленої мети члени клубу проводили із дітьми та молоддю такі оздоровчо-виховні заходи: влаштовували спортивні змагання та забави на території Рівненського повіту; залучали до спортивних змагань, влаштованих іншими громадськими організаціями; влаштовували читання (зібрання та відчити) про значення спорту і фізичного навантаження для організму людини; проводили лекції про особливості занять гімнастикою; читали доповіді про фізичне виховання дітей та необхідність їх загартовування; роздавали дітям та молодим людям літературу про необхідність занять спортом.

У ході аналізу архівних документів з'ясовано, що фізичним вихованням займалися члени товариства «Сокіл», яке заснували 2 вересня 1910 року в Житомирі. Метою товариства було сприяти фізичному вдосконаленню своїх членів та жителів регіону, надавати допомогу громадянам та освітньо-культурним установам щодо фізичного розвитку дітей та молоді. Відтак, для досягнення поставленої мети члени товариства використовували різноманітні заходи: а) заняття із різних видів спорту; б) відкриття курсів теоретичної та практичної гімнастики; в) проведення лекцій та бесід з дітьми та молоддю про фізичне виховання.

3. *Сімейне виховання.* Один із головних акцентів у роботі освітньо-культурних товариств було зроблено в сімейному вихованні. Зокрема, члени «Союзу українок» постійно наголошували на необхідності згуртування родини, належному вихованню дитини в сім'ї, виступали із доповідями про обов'язки батька та матері. У педагогічній концепції «Союзу українок» простежується теза, що зобов'язання кожної жінки – виховання морально здорової, національно свідомої, духовно багатой дитячої особистості, яка із повагою ставиться до культурних надбань свого народу.

Відома волинська просвітителька А. Горохович у одному зі своїх рефератів зазначила, що подібний обов'язок українській жінці не важко виконувати, адже їй генетично передаються необхідні для цього вміння. На думку А. Горохович, матір повинна пильно стежити за розвитком дитини, дбати про її духовний, психологічний розвиток, сприяти нормальному росту, відтак, щодня забезпечувати дитину якісним харчуванням: «Подавати страву треба гарно, чисто, апетитно, щоб діти мали охоту до їжі» [9, арк. 28].

Сімейні цінності пропагувалися членами волинської «Просвіти». Підтвердженням цього є факт, що під час проведення різноманітних заходів читальні «Просвіти» відвідували цілі сім'ї. У них влаштовували вистави, забави, концерти, участь в яких брали учні шкіл та їхні батьки, а також актори-аматори, місцеві артисти, літератори тощо. Відомості про це подано в протоколах товариства.

4. *Естетичне виховання.* Важливим напрямом роботи освітньо-культурних товариств було здійснення естетичного виховання. Молодь та діти регіону розвивали свої естетичні смаки не лише під час навчання в школах, а й у позаурочний час. Зокрема, члени товариства «Сокіл», окрім проведення фізкультурно-оздоровчих занять, залучали дітей і молодь до проведення літературно-музичних вечорів, спектаклів, прогулянок, громадських розваг.

До естетичного виховання молодого покоління Волинського воєводства долучилися активісти Українського театрального товариства, які дбали про розвиток і пропагування серед дітей та молоді українського театрального мистецтва, співу та музики, проводили театральні постановки для учнів волинських шкіл, залучали молодь до театрального мистецтва, створювали нові аматорські дитячі та юнацькі театральні колективи, співочі та музичні товариства [13, 2 арк].

Розвитку естетичного смаку дітей та молоді сприяла діяльність активістів волинської «Просвіти», адже вони систематично збирали та розучували із молодими людьми народні пісні, влаштовували свята обжинок, вечорниці тощо: «На вечірках читали цікаві лекції, молодь співала пісень, українських, стрілецьких, ставила п'єси Кропивницького, Старицького, Шевченка» [14, с. 46]. Проводячи літературно-музичні вечори, школярі святково прикрашали зали квітами, малюнками, портретами. Розвитку музичного слуху та вокальних даних сприяло відвідання учнями «просвітницьких хорів», наприклад, в одному із сіл Луцького повіту діяв дитячо-юнацький хор, який відвідували близько 80 чол.: із них було 15 хлопчиків і 5 дівчат шкільного віку, а решта – молодь.

Формуванням естетичної культури молоді займалися також діячі мистецького товариства «Рівненський Боян», яке у 20-30 рр. ХХ ст. широко розгорнуло свою діяльність на Волині. Головне завдання полягало у збереженні кращих здобутків української культури та виховання поваги до них у молодого покоління.

5. *Громадянське виховання.* Аналіз архівних матеріалів, періодичної преси, науково-педагогічної літератури дозволив виокремити ще один напрям виховання дітей та молоді в освітньо-культурних установах Волинського воєводства – громадянське. Участь дітей та молоді в мистецьких заходах, які проводили вчителі шкіл та особливо активісти громадських об'єднань спрягло формуванню в них активної громадянської позиції, соціологізації, бажанню працювати на благо рідного народу, брати участь у державотворчих процесах.

6. *Релігійне та морально-етичне виховання.* Діти та молодь Волинського воєводства виростили в атмосфері релігійності та послуху церкві. Окрім уроків релігії, вони відвідували місцеві церкви, ходили на зустрічі з представниками духовенства. Наприклад, у 1934 р. для школярів Рівненщини було влаштовано зустріч із правлячим єпископом Волині о. Олексієм [11, арк. 13].

В інформаційній замітці журналу «Шлях» оповідалося про утворення прицерковного дитячого товариства в м. Шепетині неподалік с. Сміян. Організатори називали своє товариство дитячим сестринством. Вони акцентували на вихованні у дітей та підлітків морально-християнських чеснот: «Наше православне духовенство багато труду вкладає, щоб життя в своїх парафіян упорядкувалося, підносячи його релігійно-морально рівень... дитяче сестринство зробило велике враження в цілій громаді. Багато більше дітей стало приходити до церкви, допомагати при украсі дому Божого, вишивати рушники» [15, с. 11].

Проводячи зустрічі із дітьми та молоддю, священники, вчителі, громадські активісти закликали бути милосердними, толерантними, благочестивими, покірними, володіти рисами, які повинні бути притаманні всім християнам та високоморальним людям. Морально-етична проблематика також розглядається у підручниках та посібниках, які використовували діти в школах Волинського воєводства. Наприклад, автор «Української читанки» М. Левицький дібрав такі тексти для читання: «Для других», «Як жити на світі», «Сирота», виписав цитати із Біблії, використав багато українських прислів'їв про працю, виховання, повагу до батьків.

Основні напрями виховання дітей та молоді Волинського воєводства було висвітлено на сторінках тогочасних видань «Шлях», «Рідний колос», «Вісті», «Календарі, Просвіти», «Українська нива».

Отже, у 20-30 роках на території Волинського воєводства розгорнули свою діяльність різноманітні освітньо-культурні установи, які займалися виховною діяльністю серед дітей та молоді краю. Їхня робота особливо позначилася на вдосконаленні таких напрямів виховання, як національно-патріотичне, фізичне, сімейне, естетичне, громадянське. До педагогічно-просвітницької діяльності були залучені вчителі, активісти громадських товариств, духовенство. Виховні ідеали пропагували серед дітей та молоді незалежно від місця проживання (місто чи село), оскільки національно зорієнтовані організації діяли в усіх населених пунктах.

Сьогодні досвід діячів освітньо-культурних установ Волинського воєводства доцільно застосовувати за такими напрямами: а) пропагування національно-патріотичних ідеалів серед дітей та молоді, особливо в східних регіонах України; б) у зв'язку зі стрімким зростанням хронічних захворювань, веденням малорухливого способу життя дітей та підлітків, викликаним комп'ютеризацією, широко пропагувати здоров'язбережувальні технології та необхідність занять спортом; в) активізація руху ЛГБТ спільнот, кількість розлучень, збільшення насильства в родині та кількості безпритульних дітей зумовлює потребу в пропагуванні сімейних цінностей; г) збільшення кількості мистецьких шкіл та культурних установ, де молодь могла б розвиватися духовно та естетично, особливо у сільській місцевості; д) вироблення системи громадянського виховання дітей і молоді з урахуванням їхніх природних задатків, інтересів та можливостей і з урахуванням потреб українського суспільства в сучасних умовах розвитку економіки, освіти та культури.

Перспективи подальших розвідок із дослідженого напрямку вбачаємо у необхідності порівняння системи виховання дітей і молоді в культурно-освітніх центрах різних регіонів України в різні історичні періоди, що допоможе комплексно осмислити становлення системи освіти України в цілому та представити її кращі здобутки на міжнародній арені.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про освіту» (2017 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.09.2019).
2. Алексеева О. В. Теорія і практика виховання громадянськості в школах Франції в контексті Європейської інтеграції: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук: 13.00.07 / Інститут проблем виховання АПН України. Київ, 2003. 20 с.
3. Велика Волинь: історія освіти і культури : монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 500 с.
4. Найда Р. Г. Просвітницько-виховна діяльність молодіжних товариств на Волині (1919-1939 рр.) : автореферат дис. на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук: 13.00.01 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2008. 20 с.
5. Гончаренко С. Український педагогічний енциклопедичний словник. Рівне, 2011. 552 с.
6. Енциклопедія Ф. Брокгауза та І. Ефрона. URL: <http://www.vehi.net/brokgauz/> (дата звернення: 08.01.2019).
7. Гіптерс З. В. Культурологічний словник-довідник. К., 2006. 328 с.
8. Хроніка Луцької української гімназії за 1926–1929 рр. ДАВО, ф. 73, оп. 1, спр. 7, 12 арк.
9. Статут. Протоколи засідань. Лист членам «Союзу Українок» зі Львова. Привітання із Галиції. ДАРО, ф. 3, оп. 1, спр. 1, 70 арк.
10. Переписка із повітовим управлінням державної поліції з питань діяльності української організації «Просвіта». ДАРО, ф. 30, оп. 18, спр. 484, 363 арк.
11. Оголошення про проведення концертів, ювілейних дат, проведених в м. Рівне Волинським українським об'єднанням. ДАРО, ф. 479, оп. 1, спр. 6, 17 арк.
12. Статут «Українського спортивного клубу». ДАРО, ф. 479, оп. 1, спр. 9, 6 арк.
13. Інструкція уповноваженим Українського театрального товариства, затверджена Управою товариства 29 червня 1932 р. ДАРО, ф. 479, опис 1, спр. 3, 2 арк.
14. Гладунова Є. «Просвіта» і просвітяни. Рівне, 2003. 96 с.
15. Дитяче сестринство в місті Шепетині. *Шлях*. Луцьк, 1938. № 6. С. 11.

THE MAIN DIRECTIONS OF UPBRINGING OF CHILDREN AND YOUNG PEOPLE IN THE EDUCATIONAL AND CULTURAL INSTITUTIONS OF THE VOLYN VOIVODESHIP

Marchuk Oksana

candidate of pedagogical sciences, associate professor of pedagogy
Private Higher Education Establishment «Academician Stepan Demianchuk International
University of Economics and Humanities»

Introduction. *The article analyzes the main methods of upbringing the children and youth in the cultural and educational institutions of the Volyn region. The pedagogical experience of teachers and cultural leaders is important for modern educators. This is written in current educational documents. Teachers must be the best examples of parenting of the past to educate a good and intelligent young generation.*

The purpose of the article is to study the main methods of upbringing the children and youth in the cultural and educational institutions of the Volyn region and to show the ways of using them in present schools.

Methods. *Educational literature analysis, analysis of archival materials, historical-comparative, historical-chronological induction and deduction methods are used.*

Results. *At the beginning of the twentieth century, Volyn was the part of the Polish state as the Volyn province. It was formally established in 1921. Various educational and cultural institutions operated there. Their members actively educated children and young people. We gave the definition «education». Education is a systematic influence on the individual by other personalities in order to form certain moral and cultural norms, worldviews, believes in order to realize a person for the benefit of society. The main methods of upbringing the children and youth in the cultural and educational institutions of the Volyn region: national-patriotic, physical, family, aesthetic, and civic. Teachers, activists of public associations and clergy were involved in pedagogical and educational activities. Educational ideals were promoted among children and young people, irrespective of their place of residence (city or village), as nationally oriented organizations operated in all settlements.*

Originality. *The teachers and activists' work in educational and cultural institutions is analyzed in the article. The author used little-known archival materials. The basic directions of*

education have been identified and the facts confirming them have been presented. The author explained that education was aimed at fostering patriotism, nationalism, the physical culture, the moral values, the correct and active public position of children and young people.

Conclusion. At the beginning of the twentieth century in Volyn, an original system of upbringing the young generation in educational and cultural institutions was developed there. The experience of that time teachers can be used in such directions: a) the promoting of national-patriotic ideals among children and young people, especially in the eastern regions of Ukraine; b) widely promoting of health-saving technologies; c) the promoting of family values; d) the increasing of art schools and cultural institutions; e) the developing of civic education system for children and young people according to their natural inclinations, interests and opportunities and including the needs of Ukrainian society.

Key words: education, direction, educational and cultural institutions, patriotism, young generation.

References

1. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» (2017 r.) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (data zvernennia: 20.09.2019). [in Ukrainian].
2. Aleksiieva O.V. (2003). Teoriia i praktyka vykhovannia hromadians'kosti v shkolakh Frantsii v konteksti Yevropejs'koi intehratsii: avtoreferat dysertatsii dysertatsii na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.07 / Instytut problem vykhovannia APN Ukrainy. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].
3. Velyka Volyn': istoriia osvity i kul'tury : Monohrafiia. (2011). Zhytomyr : Vyd-vo ZhDU im. I. Franka, 2011. 500 p. [in Ukrainian].
4. Najda R. H. (2008). Prosvitnyts'ko-vykhovna diial'nist' molodizhnykh tovarystv na Volyni (1919-1939 rr.) : avtoreferat dys... na zdobuttia naukovoho stupenia kandydata pedahohichnykh nauk: 13.00.01 / Natsional'nyj pedahohichnyj universytet imeni M.P.Drahomanova. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].
5. Honcharenko S. (2011). Ukrains'kyj pedahohichnyj entsyklopedychnyj slovnyk. Rivne. 552 p. [in Ukrainian].
6. Entsyklopediia F. Brokhauza ta I. Yefrona. URL: <http://www.vehi.net/brokgauz/> (data zvernennia: 08.01.2019). [in Russian].
7. Hipters Z. V. (2006). Kul'turolohichnyj slovnyk-dovidnyk. K., 2006. 328 p. [in Ukrainian].
8. Khronika Luts'koi ukrains'koi himnazii za 1926–1929 rr. DAVO, f. 73, op. 1, spr. 7, 12 ark. [in Ukrainian].
9. Statut. Protokoly zasidan'. Lyst chlenam «Soiuzu Ukrainok» zi L'vova. Pryvitannia iz Halitsii. DARO, f. 3, op. 1, spr. 1, 70 ark. [in Ukrainian].
10. Perepyska iz povitovym upravlinniam derzhavnoi politsii z pytan' diial'nosti ukrains'koi orhanizatsii «Prosvita». DARO, f. 30, op. 18, spr. 484, 363 ark. [in Ukrainian].
11. Oholoshennia pro provedennia kontsertiv, iuvilejnykh dat, provedenykh v m. Rivne Volyns'kym ukrains'kym ob'iednanniam. DARO, f. 479, op. 1, spr. 6, 17 ark. [in Ukrainian].
12. Statut «Ukrains'koho sportyvnogo klubu». DARO, f. 479, op. 1, spr. 9, 6 ark. [in Ukrainian].
13. Instruktisiia upovnovazhenym Ukrains'koho teatral'noho tovarystva, zatverdzhena Upravoiu tovarystva 29 chervnia 1932 r. DARO, f. 479, opys 1, spr. 3, 2 ark. [in Ukrainian].
14. Hladunova Ye. (2003). «Prosvita» i prosvitiany. Rivne. 96 p. [in Ukrainian].
15. Dytiache sestrynstvo v misti Shepetyni (1938). Shliakh. Luts'k. № 6. P. 11. [in Ukrainian].

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ВОСПИТАНИЯ ДЕТЕЙ И МОЛОДЕЖИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-КУЛЬТУРНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ ВОЛЫНСКОГО ВОЕВОДСТВА

Марчук Оксана Александровна

кандидат педагогических наук, доцент кафедры педагогики

ЧВУЗ «Международный экономико-гуманитарный университет имени академика С. Демьянчука»

В статье проанализированы основные направления воспитания подрастающего поколения в образовательно-культурных учреждениях Волынского воеводства в 20-30 гг. XX в. Дано определение воспитания в соответствии с темой статьи. Обосновано, что основными направлениями воспитания детей и молодежи были: национальное, физическое, семейное, эстетическое, гражданское. К осуществлению процесса воспитания, кроме учителей, привлекались представители национальной интеллигенции, деятели общественных объединений. Отмечено, что основные направления воспитания активно обсуждали на страницах волынских газет и журналов. Объяснена необходимость использования опыта волынских педагогов по воспитанию детей и молодежи в образовательно-культурных учреждениях Волыни 20-30 гг. XX века в настоящее время и представлены пути его творческого применения.

Ключевые слова: воспитание, направление, образовательно-культурные учреждения, деятельность, патриотизм.

Отримано редакцією: 13.01.2020 р.